

Araştırma Makalesi

Yerel Medyada Göçmen Söyleminin Değişimi: Fib Haber Örneği

Suat Taşkesen¹ *, Poyraz Çini² *

1 Dr. Öğretim Üyesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Kapadokya Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye ORCID: 0000-0001-7398-917X

* İletişim: suat.taskesen@kapadokya.edu.tr

2 Doktora Adayı, Uluslararası İlişkiler, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye. ORCID: 0000-0003-2670-5597

* İletişim: poyrazcini@gmail.com

Gönderim: 25.12.2023; Kabul: 14.05.2024. DOI: 10.38154/CJAS.2024.72

Öz: Söylemin toplumsal gerçekliği inşa etme gücü vardır. Söylemler, hedef kitlenin zihinlerinde gerçekliğin kurgulanması, duygu, düşünce ve (ön)yargıların oluşmasında etkili olduğu gibi bu vesileyle aktörlerin eylemlerine de yön verme gücüne sahiptir. Dördüncü kuvvet olarak kabul edilen medyanın da, kaçınılmaz bir biçimde toplumsal algıyı hem yansıtma hem de söylemler yoluyla onu şekillendirme işlevi vardır. Dolayısıyla medyanın bir konudaki hâkim söyleminin değişimi, hem toplumun o konuya dair fikirlerinde yaşanan değişimi işaret etmekte hem de bu değişim ateşini körükleyen bir işlevi yerine getirmektedir. Bu çalışmada Nevşehir’de faaliyet gösteren FİB Haber isimli dijital medya kuruluşunda Suriye ve Afgan uyruklu sığınmacılarla ilgili üretilen haberlerde yer alan söylemlerin 2011 yılından 2022 yılına kadar gerçekleşen değişimi analiz edilmekte, bu değişimin nedenleri ve hangi parametrelerle ilişkili olduğu tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: göçmen, söylem, fib haber, yerel medya

Abstract: Narratives has the power to construct social reality. Narratives have the power to direct the actions of the actors, as well as being effective in the construction of reality in the minds of the target audience, the formation of emotions, thoughts and (pre)judgments. The media, which is accepted as the fourth force, has the function of both reflecting the social perception and shaping it through narratives. Therefore, the change in the dominant discourse of the media on a subject not only points to the change in the opinions of the society on that subject, but also has a function that fuels this fire of the related

change. In this study, the change in the narratives in the news about Syrian and Afghan refugees produced in the digital media organization FIB Haber operating in Nevşehir is analyzed through the published news from 2011 to 2022, and the reasons for this change and which parameters are related are tried to be determined.

Key Words: migrant, discourse, fib news, local media

Giriş

“Hiç kimsenin tatili yoktu onlarda, erkekler tüm yıl boyunca, aralıksız çalışırdı. Ancak kendilerini bu tür tehlikelere karşı sigortalamış kurumlarda görevli oldukları zaman, iş kazası onlara boş zaman bırakır, tatilleri hastanede ya da hekimde geçerdi. Örneğin Ernest dayı, kendini fazla yorgun bulduğu bir anda, planyada bile bile avcundan kaim bir et yongası koparır, kendi deyimiyle “sigortaya giderdi”. Kadınlara ve Catherine Cormery’ye gelince, dinlenme hepsi için de daha hafif yemek anlamına geldiğinden, durmamacasına çalışırlardı. Hiçbir güvenceye bağlanmayan işsizlik, kötülüklerin en korkulanydı. Pierre’lerde olduğu gibi Jacques’larda da günlük yaşamda her zaman insanların en hoşgörülüsü olmuş bu işçilerin yabancı düşmanı olmaları, İtalyanları, İspanyolları, Yahudileri, Arapları, kısacası tüm dünyayı işlerini çalmakla suçlamaları bununla açıklanırdı-proletarya kuramı yapan aydınlar için kesinlikle üzücü, ama alabildiğine insanca ve bağışlanabilir bir tutum. Bu umulmadık ulusçuların öteki uluslarla paylaşmadıkları şey dünya egemenliği ya da para ve boş zaman ayrıcalıkları değil, kölelik ayrıcalıklarıydı” (Albert Camus, İlk Adam)

Gündelik yaşam söylemler aracılığıyla inşa edilir. Sanat, siyaset, felsefe, ticaret, futbol, cinsellik vs. hepsi çeşitli araç ve aktörlerle, kesintisiz bilgi akışı içinde şu veya bu biçimde kendi özgün katkılarını sunarak, gündelik yaşamı inşa eden söylemleri biçimlendirirler. Peki bu biçimlendirme nasıl mümkün olabilmektedir? İnsanın en ayırıcı özelliklerinden biri de kategoriler aracılığıyla düşünebilmesi ve bilgiyi yine kategoriler aracılığıyla işlemesi ve depolayabilmesidir. Bilgiyi işleme sürecinde, canlı cansız tüm varlıklara ve insanın kendine dair yeni bilgi bilinen bir kategoriye dahil edilir ya da sonradan gelecek benzer varlıkların dahil edileceği yepyeni bir kategori üretilir. Bu üretim hiç de öyle dahi fizikçiler, parlak filozoflar ya da büyük devlet adamlarının tekelinde de değildir. Küçük bir köyde tarım ve hayvancılıkla uğraşan bir köylünün önündeki bilgiyi işlemesi de aynı biçimde kategorilendirmeler aracılığıyla olur.

İnsanlar, kendi öz benlikleri yanında, içine doğdukları ve büyüdüğü sosyal çevrelerindeki “tanıdık ve bildik” olan diğerleriyle kurdukları ilişkileri aracılığıyla gelişen sosyal benlikleriyle var olurlar. Sosyal yaşam örüntüsü içinde “ben” ve “biz”, madeni paranın iki yüzü gibi ayrılmaz bir bütünü ifade eder. Öyle ki, insanlar, sosyal benliklerinin gelişmesi sürecinde diğerleriyle sahip oldukları ilişkileri yoğunluk derecelerine göre kategorize ederler. “Kendiliğinden gelişen bu kategorizasyon süreçleri içinde birey, kendisine daha yakın gördüğü ve daha yoğun hissettiği ilişkileri daha farklı biçimde işlemekte ve o ilişkileri paylaştığı birey ve gruplarla arasındaki sınırları belirsizleştirerek farklılıklarını ortadan kaldıran bilişsel bir bütünleşme sürecini deneyimlemektedir” (Taşkesen, 2021, s. 90). Bu bilişsel bütünleşme nihayetinde “biz” kategorisini üreten sürecin ta kendisidir.

“Biz”lik, bir yanıla birey ve grupların aidiyet ihtiyaçlarını tatmin edecekleri sosyo-psikolojik ya da ailede olduğu gibi sosyo-biyolojik bir çevre sağlarken, diğer yanıla “aidiyet konusu şeyin” dışında kalan evrenin geri kalanını dışarıda bırakır. Dışarıda bırakılanların ne kadar yabancı veya ne kadar uzak oldukları ya da “biz”e dahil edilip edilemeyecekleri, “biz”in üzerine inşa edildiği aidiyet konusu şeyle doğrudan ilişkilidir. Irka ve kan bağına dayalı bir aidiyet vurgusu daha katı ve geçişsiz bir “biz” benliği yaratırken, dine, cinsiyete, yaşa, kültüre ya da mesleğe dayalı bir vurgu görece daha esnek ve geçişlerin mümkün olduğu bir sosyal benlik sunar. Esneklik ve geçişkenlik zamana ve yere göre değişebildiği gibi açık ve zımnı de olabilir. Örneğin sadece beyaz erkeklerin üye olabildiği bir kulübe zaman içerisinde siyahi erkekler ve kadınlar da alınabilirler ya da siyahi erkeklerle kadınların alınmayacakları açıkça belirtilmediği halde onlardan gelen talepler farklı gerekçelerle sürekli reddedilebilir. Burada önemli olan, aidiyet konusu şeyin ne olduğundan bağımsız olarak, her bir aidiyet grubunun kendiliğinden “biz” ve “onlar” ayırımını doğurmasıdır.

“Biz” ve “onlar” ayırımının basit ve anlaşılır görünümünü altında insanın hemen hemen bütün bilişsel, duyuşsal ve davranışsal faaliyetlerini etkileyen çok bilinmeyenli bir denklem yatar. “Biz kimiz?”, “Bizi biz yapan ayrıcalıklarımız nelerdir?”, “Onlar kim(lerdir)?”, “Onları bizden farklı kılan nedir?” gibi sorular da yine yanıtlaması kolay görünmesine rağmen durumu daha da karmaşık hale getirirler. Aile ya da en fazla kabile söz konusuysen bu sorular görece daha kolay yanıtlanabilirken, kent devletlerinden günümüze uzanan binlerce yıllık süreçte ortaya çıkan sosyo-politik yapılar içerisinde karmaşanın daha da arttığı görülür.

“Şeylerin ulusal düzeni” uyarınca tertip edilmiş modern dünyada da bu sorular, çözümler üretmekten ziyade ele alınan konuları daha da karmaşık hale getirmektedirler. Öyle görünüyor ki günümüzde yerküreyi renkli haritalar ve keskin sınırlarla paramparça eden ulus, ortak kimlik ve aidiyet sağladığı düşünülen temel olguların başında gelmektedir. Ne var ki, Anderson’un (2009), ulusun hayali bir cemaat olduğunu ileri sürerek, ulus üzerinden var edilmeye çalışılan “biz”in esasen insanın antropolojik kökenlerinde bulunabileceğini ileri sürmesi; ve yine Wallerstein’in (Wallerstein & Balibar, 2000) ulus üzerinden kurgulanan “biz”in dışarıda kapitalist modern dünyadaki uluslar arası hiyerarşiye, içeride ise sınıflar arası eşitsizliğe tahammül edilmesine hizmet eden politik-ekonomik bir yapı olduğunu ortaya koyması bu karmaşayı daha da derinleştirmektedir. Bütün bu karmaşasına, belirsizliğine ve bilinmezliğine rağmen “biz” ve “onlar” ayrımı dün olduğu gibi bugün de gündelik yaşamı inşa eden söylemler üzerinde doğrudan etkilidirler. Öyle ki, modern çağ yaşamının olağan akış kurgusu hem ulus-altı hem de uluslar-arası düzeylerde tamamıyla bu ayrıma dayanıyor gibi görünmektedir.

Ulus-altı düzeyde, ulusun dünya haritasındaki sözde bütünlüklü görüntüsü aksine ırka, renge, dine, mezhebe, cinsiyete, ideolojiye, etnisiteye, yerelliğe, dile, kültüre vs. dair çoklu bir parçalılık söz konusudur. Başka bir deyişle ulusal “biz”in içerisinde neredeyse sonsuz sayıda “biz” ve “onlar” ayrımından söz etmek mümkündür. Her bir aidiyet grubunun, kendi aidiyet konusu şeyin merkezinde kurguladığı “biz”i mevcuttur. Birey ve gruplar açısından aidiyet konusu şeye yapılan vurgu zamana ve yere göre değişebildiği gibi her bir birey için de aynı anda çok fazla aidiyet konusunun varlığı söz konusudur. Sınıf arkadaşlığı ya da mahalle arkadaşlığı gibi çocukluk dönemlerinde belli bir aidiyet konusu şey üzerinden inşa edilen “biz” duygusu, yetişkinlikle birlikte önemini tamamen ya da büyük oranda yitirebilir. Belli bir mezhebe ya da etnik gruba aidiyet bir yerde güçlü bir aidiyet vurgusu yaratabilirken başka bir bölgede “biz” ve “onlar” ayrımını yaratamayacak kadar atıl kalabilir. Aynı şekilde, modern zamanlarda yaşayan bir birey aynı anda birden fazla kimliğe sahiptir ve birden fazla aidiyet konusunun öznesi olmak durumundadır. Kadın, akademisyen, Müslüman, Türk, anne, bekar, dernek başkanı, parti üyesi, taraftar vs., tek bir birey bütün bu sayılan kimliklere aynı anda sahip olabilir ve yine bu kimliklerin her biri aidiyet vurgusuna bağlı olarak, bireyin başkalarıyla birlikte kendini konumlandığı “biz”e dönüşebilir.

Uluslararası düzeyde ise, masada çizilmiş ve keskin sınırlarla renklendirilmiş haritaların bütünlüklü görüntülerinin aksine “biz” ve “onlar” ayrımına dair karmaşa ve belirsizlik hiç de az değildir. İnsanın dünyaya gelişi

tesadüfidir. Irkı, rengi, kabilesi, dini ve cinsiyeti yeryüzünde tesadüfen belirlenir. Ne var ki, insanın üzerine doğduğu birkaç kara parçası ve tek bir denizden oluşan yeryüzü, aynı zamanda üzerinde keskin sınırlara, farklı bayraklara, farklı adlara ve farklı pasaportlara sahip iki yüze yakın bağımsız devletin olduğu bir dünyadır ve bu dünya, insanda “tesadüfü yazgıya dönüştürür” (Anderson, 2009, s. 26). Dünya haritasındaki renklilik sanki doğal bir özellikmiş ve her bir renk temsil ettiği coğrafyanın dilinin, kültürünün, zihninin ve teninin rengiymiş gibi görülür. Keskin sınırlarla çevrili renkler aracılığıyla ifade edilmeyi doğal bir fenomenmiş gibi kabul eden modern insan, bu sınırlar içinde tanımlanan ulusu aracılığıyla kendisini üyesi olabileceği en büyük sosyal yapının doğal bir parçası olarak görür. Böylece tesadüfle gelen yazgısına boyun eğmekle kalmaz, onu aidiyetinin kaynağı ve varoluşunun biricik hakikati olarak kabul eder (Taşkesen, 2021, s. 200). Böylece kendince “doğal” bir kategorilendirme kendiliğinden ortaya çıkar. Sınırları ve rengi “ötekilerden” farklı olan “biz” ne kadar doğal ise, aynı şekilde bu sınırların ve “biz” ortak renginin dışında kalan bütün “onların” ötekiliği de o kadar doğal olur.

Ulus üzerinden yaratılan bu ayrıştırıcı “doğallık” hali, siyasetten spora, ticaretten sanata, güvenlikten eğitime hemen hemen her alana sirayet ederek dilde ve zihinde “gerçeklikler” üretir ve tedavüle sokar. Bu “gerçekliklere” dair bilgiler üzerinden biçimlenen söylemler gündelik hayata sızarak onu ele geçirir; zaman, yer, koşullar ve aktörlere göre onu sürekli olarak yeniden inşa ederler. Her bir söylem kaynağından bağımsız olarak bir bilgi üretimi süreci sonucunda ortaya çıkar. Kategoriler üzerinden ortaya konulan ayrımlar bilgi üretiminde doğrudan etkilidirler. “Biz” ve “onlar” ayrımı da aynı şekilde bilgi üretim sürecini doğrudan etkiler. Ne var ki bu, bilginin aynı şekilde ve tutarlı biçimde kendini tekrarladığı anlamına gelmez. Herhangi bir sosyal grupta “biz’liği” ve gruba aidiyeti vurgulayan ve gruba dair karar verme süreçlerini istediği yönde etkilemeye çalışan başat ve muhalif söylemler daima bir aradadır. Başka bir deyişle, başat güçlerce savunulan egemen söylemler ile muhalif aktörlerce geliştirilen karşı söylemler bir arada bulunurlar (Taşkesen, 2021, s. 217). Dolayısıyla söylem bütünlüğünden ziyade söylemler çokluğundan bahsetmek mümkündür. Söylemlerin çokluğu, ele alınan konudan (siyasi, ekonomik, kültürel, dinsel vs.), aktörlerden (siyasi partiler, medya, STK’lar, azınlıklar, hükümet organları vs.), dönemden (ulusal, bölgesel ve/ya küresel konjonktür) ve/ya yerden (kır, kent, nüfus dağılımı, etnik yapı vs.) kaynaklanabilir.

Günümüz ulus devletlerine bakıldığında, sınırları ortadan kaldırdığı; ulaşım, iletişim ve etkileşim sorunlarını çözerek dünyayı küçük bir köye

dönüştürmüş olduğu savunulmuş olan neoliberal küreselleşme deneyimine rağmen, her bir ülkede ulus devlet yapısının “biz” ve “onlar” ayrımını canlı tutacak şekilde korunduğu açıkça anlaşılmaktadır. Yükselen sağ popülizm ve milliyetçilik, ekonomik krizler, Covid-19 pandemisi, iklim sorunları, savaşlar ve kitlesel göç dalgalarıyla ilk çeyreği bitmek üzere olan yirminci yüzyılda da ayrımın daha da derinleştiği gözlemlenmektedir. Özellikle pandemi, iklim sorunları, savaşlar, göç ve ekonomik krizler “küresel” dünyanın ve dolayısıyla insanlığın ortak sorunu olmasına rağmen, bu konularda etkin olabilecek başat güçlerin daha çok popülist, milliyetçi ve yer yer ırkçı söylemlerin arkasına takıldıkları görülmektedir. Sistem içi muhalif güçlerin ise, büyük oranda, merkez, çevre ya da yarı-çevre konumda olmaları fark etmeksizin, alternatif bir karşıt söylem geliştiremedikleri gibi ulusal söylemlerin popülist büyümesine kapıldıkları ve başat güçlerin söylemlerini farklı biçimlerde tekrarladıkları anlaşılmaktadır. Bir bütün olarak, bu ayrıştırıcı söylemleri siyasette, ticarete, sporda, medyada, sokakta, okulda vs., demokratik gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın hemen her ülkede gözlemek mümkündür. Özellikle göçmenler konusundaki söylemlerin çok daha katı ve dışlayıcı olduklarını gösteren pek çok örneğe hemen her yerde ve her gün kolaylıkla rastlanabilmektedir. Öyle ki bazı siyasi partilerin (Fransa’da Le Birlik Partisi, Avusturya’da Özgürlük Partisi, Hollanda’da Özgürlük Partisi, Türkiye’de Zafer Partisi, Almanya’da Almanya için Alternatif Partisi vs.) ana siyasi söylemlerini sadece ve sadece göçmen karşıtlığı üzerine konumlandırmış oldukları bilinmektedir. Türkiye’de de göç ve göçmenlere dair söylemlerin “biz” ve “onlar” ayrımı üzerinden bir analizi yapıldığında durumun Avrupa’daki herhangi bir ülkeden hiç de farklı olmadığı ve benzer dışlayıcı reflekslerin ortaya konulduğu açıkça anlaşılır. Çalışmanın devamında Nevşehir ilinde faaliyet gösteren yerel bir medya organının göç ve göçmenlere dair söylemleri belirli kriterler ışığında dönemselleştirerek analiz edilecektir. Hemen öncesinde göç, göçmenlik ve medyanın söylem üretme gücü üzerinde durmak gerekmektedir.

Göç ve Göçmenlik: “Biz”liğini Kaybetmek

İster bireysel düzeyde gönüllü beyaz yakalı olsun, isterse de kitlesel düzeyde zora dayalı yakasız olsun, göç bir travmadır. Ne ki, bu travma aynı zamanda iki boyutlu deneyimlenir. İlk boyutuyla, bilinen ve yakınlık duyulan insanlarla kurulu bir sosyal ağdan dışarı çıkmak, çıkmak zorunda kalmak ya da oradan atılmak birey ve yakınları üzerinde ciddi sonuçlar doğuran bir olaydır. İkinci boyutu ise, kendini bilinmeyen ve henüz yakınlık kurulmamış ya da hiç kurulmayacak olan insanlarla örülü bir sosyal ağın içinde bulmak ve orada

yaşam mücadelesi vermektir. Bu ikinci boyutu da yaşanan travmanın en az ilk boyutu kadar hem bireyi hem de yakınlarını derinden etkiler. Sonuç itibariyle, iki boyutlu göç travması neticesinde birey, Maslow'un *İhtiyaçlar Hiyerarşisindeki* (bkz. Maslow 1943) iki önemli ihtiyaçtan (sevgi/aidiyet ve güvenlik) aynı anda mahrum kalır. Bu mahrumiyetlerin birey ve yakınlarının yaşamları üzerinde derin izler bıraktığı sosyal psikoloji alanındaki pek çok çalışmada ayrıntılı bir biçimde ortaya konulmuştur (bkz. Baumeister ve Leary 1995).

Göç, çatışma ve yabancı, insanlık tarihi ve hatta ilahi kaynaklara göre insanlık tarihinden önceden beri insan yaşamında olagelen unsurlardır. Nitekim, Âdem ile Havva'nın yeryüzüne gönderilişleri, bir yabancı (şeytan) kötülüğünün neden olduğu bir çatışma (yasak elmayı yemeleri ve sonrasında cezalandırılmaları) sonucu cennetten sürgün edilmeleri neticesinde gerçekleştiği biçiminde anlatılır. Yeryüzünde de durum pek farklı değildir. Farklı klanlara, kabilelere ve nihayetinde uluslara ayrılan insanlar, kıt kaynaklar için sürekli mücadele ve çatışma halinde olmuş ve kendilerini daima kıttan bola doğru göç eder durumda bulmuşlardır. Bütün bu mücadele, çatışma, alan kapma ve alan tutma hallerinde daima belirli kriterlere göre (kan bağı, akrabalık, dil, din, yurttaşlık gibi) tanıdık bildik insanlardan örülü bir sosyal yapı üzerinden "biz"i üretmişlerdir. "Biz" dışında kalan "herhangi bir yabancı ya da dışsal unsur sıklıkla aidiyet çatısı altındaki güven ve sadakati yaralama potansiyelinin açık temsili olarak" (Taşkesen, 2021, s. 124) kabul edilmiştir. Antik Yunan'da da sürgün "biz" ile kurulan aidiyet bağlarının dışına atılmak anlamına gelirdi ki bunun ölümden hiçbir farkı yoktu. 'Sürgün edilen kişi ait olduğu topluluğu kaybedince toplumsal bellek ağlarından da atılmaktaydı. Sürgün kişi, Antiphon'un sözleriyle, yabancı topraklarda bir dilenciye, kentsiz yaşlı bir adama dönüşmekteydi' (Allen, 2000, s. 203-204). Böylece sürgün kişi kendisini var eden "bizliğin" yani aidiyet bağlarının dışına atıldığında "hiçkimseleşmekte", tanımsız ve biçimsiz bir yaratığa dönüşmekteydi. Buradan bakınca Sokrates'in kendisine teklif edilen sürgün yerine baldıran zehrini içerek hayatına son vermesi oldukça anlaşılabilir. Öyle ki, Sokrates'in hayatına son vermesinin iki biçiminden en kabul edilebilir olanını tercih ettiği bile açıkça görülür: ya insan olarak ölecek ya da aşağılık bir yaratık olarak fiziki varlığını devam ettirecekti.

Günümüz modern toplumlarına bakıldığında, birey hak özgürlüklerinin tanınmasına, otorite ve yönetim anlayışlarının sekülerleşmesine ve liberal demokratik değerlerin gelişmesine rağmen göç, çatışma ve yabancı konularında kazanılmış hukuki ve siyasi haklara rağmen pek de bir ilerleme kaydedilmediği

açıkça görülür. Yukarıda da belirtildiği üzere göç, genellikle ve doğası itibarıyla kıtlıktan bolluğa, yoksulluktan zenginliğe, ölümden yaşama, savaştan barışa ve karmaşadan huzura doğru bir yolculuğu ifade eder. Bu nedenledir ki göç yollarının “kimsesiz” yolcusu, daimî ya da geçici olarak bulunduğu varış yerindeki “ev sahibi” topluluğun, kıtlığı, yoksulluğu, ölümü, savaşı ve karmaşayı temsil eden yabancısıdır. Bu nedenledir ki bu yabancı, ev sahibi topluluğun karşılaştığı herhangi bir sorunda kolaylıkla “günah keçisi” ilan edilebilmektedir. Emile Durkheim’ın geliştirdiği “günah keçisi” kuramı, yoksunluk-saldırganlık-yansıtma sıralamasını kapsayan varsayım dayanmaktadır. Yoksunluk, saldırganlık duygularının oluşmasına neden olur, saldırganlık ise kendini savunma kabiliyetine en az sahip hassas gruplara yani günah keçilerine yönelir. Bu kişi ve gruplara uygulanan şiddet (sözlü yahut fiziksel), olumsuz yargılar ve stereotiplerle akılcı hale getirilir ve doğrulanır. Bahsedilen sürecin çoğunlukla ekonomik sorunların yaşandığı dönemlerle ilişkili olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin yoğun göçmen akınına uğrayan bir toplumda işsizlik oranları artıp, ekonomik istikrarsızlık baş gösterdiğinde, toplumsal huzursuzlukta ve suç oranlarında artış yaşandığında, bunun sorumlusu olarak mülteciler gösterilir (Öker ve Keskin, 2015: 232). Bu hedef göstermenin her zaman açıkça yapılması gerekmez, üstü kapalı ve dolaylı yoldan da gerçekleşebilir. Mültecileri konu alan, mağduriyet durumlarını betimleyici nitelikteki haberlerin sayısının azalması, aralarındaki istisnai suça yatkın kişilerin çıkardığı huzursuzlukların daha fazla haber yapılması (bu çalışmanın devamında da görüleceği gibi) buna örnek olarak verilebilir.

Bir günah keçisinin kolaylıkla bulunması aynı zamanda hem içeride hem de dışarıda sistem eleştirisi yapılmasını engeller ya da ötetir. İçeride mağduriyet yaratan sistem, devlet, hükümet ya da toplum kaynaklı asıl nedenler sorgulanmaz, dışarıda ise kapitalist Modern Dünya Sisteminin kurmuş olduğu uluslar-arası hiyerarşide göç güzergahının çevreden merkeze doğru olmasının nedenlerini sorgulamak kimsenin işine gelmez. Örneğin, Avrupa’da yabancı düşmanlığının ve neo-nazi hareketlerin artmasının altında yatan asıl nedenin, neoliberal politikalarla kitlelerin işsiz ve güvencesiz bırakılması ve küresel güç haline gelen ulusötesi şirketlerin devlet destekli ağır saldırılarıyla küçük esnafın batağa sürüklenmesi olduğunu; kitlelerin sistem eleştirisi yapmak yerine aşırı milliyetçi reflekslerle göçmenleri günah keçisi ilan etmesinin herkesin işine geldiğini pek az kişi dillendirir.

Görünen o ki Antik Yunan’da sürgün ne ise bugün de göçmen aynı şey olarak görülüyor. Göçmen, keskin sınırlar ve farklı renklerle ifade edilen “şeylerin ulusal düzeni” içinde “biz”liğini yitirmiş bir yaratık olarak görülmeye

fazlasıyla müsaittir. Hemen herkesin muhakkak bir göçmen adayı olduğu gerçeği de bu durumu değiştirmemektedir. Oysa, İkinci Dünya Savaşında yaklaşık bir milyon Yunan mültecinin Suriye, Mısır ve çeşitli Afrika topraklarına sığındığını bilmek bile bu gerçeğin inkâr edilemeyeceğini gözler önüne sermektedir (bkz. Mrad 2016). Evet, herkes bir göçmen adayıdır; önümüzdeki savaşların, kıtlıkların, politik-ekonomik dönüşümlerin, doğa olayları ve iklim değişikliklerinin ve hatta uzaydan gelebilecek tehditlerin gelecekte kimleri “evinden” edeceği belirsizdir.

Göç ve Medya: Habercilikle şeytanın avukatlığı arasındaki ince çizgi

Medya, farklı kaynaklardan gelen söylemlerin aktarıldığı ve belki de daha da önemlisi içinde söylemlerin üretildiği önemli bir aygıttır. Geleneksel medyada söylemlerin aktarımı temelde üç biçimde gerçekleşir. İlk olarak, haberde ilgili aktörlerin konuya dair söylemleri doğrudan aktarılır. Siyasette, bürokraside, iş dünyasında, STK’larda, sanat ya da spor camiasında ve/ya sokakta herhangi bir kaynağın bir konu ile ilgili görüş ve önerileri açıktan bir yorum katılmaksızın doğrudan aktarılır. Genellikle bu haberler “dedi, söyledi, açıkladı, aktardı” biçiminde verilen tarafsız haberlerdir. Bu aktarımda kaynağa sadık olmak ve söylemi yorumlar aracılığıyla herhangi bir tahrifata uğratmadan tarafsız biçimde vermek esastır. İkinci aktarım yöntemi ise tamamen yorumlamaya dayalı bir biçimde bir konuyu ele almaktır. Köşe yazarlarının varlık nedeni budur. Köşe yazarları kendilerince önemli gördükleri ya da güncel konular hakkında subjektif yorumları (ve genellikle bu yorumlarını rahatlıkla yapabilecekleri gazete ya da haber portallarında) çerçevesinde değerlendirmelerde bulunurlar. Buradaki söylemler tamamen subjektif değerlendirmelere dayanır ve klasik tarafsız habercilik anlayışına dair ilkeler burada aranmaz. Söylemlerin aktarımının en tartışmalı olan üçüncü yöntemi ise, habercinin aktarma yaparken kaynağı sorgulamaksızın ya da kaynaktan gelen bilgileri çarpıtarak, haberi kendi dünya görüşü ya da farklı grupların talep ve çıkarları doğrultusunda yorumlayarak vermesidir. Bu tür aktarımlarda haberden ziyade, okuyucuyu habercinin kendi subjektif yorumuna inandırma ve ikna etme çabası açıkça gözlemlenir. Özellikle sosyal medyanın geleneksel medyaya eklenmesiyle birlikte bu tür haberciliğin, haber yapmaktan ziyade takipçi sayısını ve dolayısıyla ratingini arttırmayı hedeflediği anlaşılmaktadır. Basılı medya döneminde sıklıkla dile getirilen “fısıltı gazetesinin” yerini artık “retweet gazetesinin” alması da bunu açıkça göstermektedir. Bu tür haberciliğe,

sokaktan haber verme değil, klavye başında sokağın istediği ya da sokağı etkileyecek haber üretme haberciliği denilebilir.

2022 yılı itibariyle, göç ile ilgili söylemler, özellikle göçmen grupların hedefinde olan Batı'da ve Türkiye'de siyasal tartışmaların ve gündelik hayatın merkezinde yer almaktadır. Bu söylemler, "bilgiyi yapılandırmaktan "biz" ve "onlar" arasındaki sınırları çizmeye, kamuoyunu şekillendirmeye, dışlayıcı politikalar üretmeye, eylemleri meşrulaştırmaya ve göçmenlerin deneyimlerini ve kimliklerini daha iyi anlamaya kadar çok sayıda rolü" (Mencutek, 2020/17, s. 1) üstlenerek hedef toplumu göç ve göçmenler konusunda yönlendirmeye çalışırlar. Bu nedenledir ki siyasetçiler, siyasi partiler, medya, ulusal ve uluslararası STK'lar tarafından üretilen bu söylemler gerek geleneksel medyada gerekse de sosyal medya platformlarında geniş yer tutmaktadır. Küresel siyasetin yönünün özgürlük, refah ve adaletten ziyade, özellikle 11 Eylül'den sonra daha fazla güvenliğe kaydığı bu dönemde başat göç söylemlerinin genellikle göçün olumsuz ve tehdit olarak algılanabilecek yönlerine odaklandıkları görülür. Sağlıklı göç yönetimi ve uyum politikaları çerçevesinde göçmenlerin lehine kamusal kaynakları harekete geçiren hükümetler bile muhalefet baskısından, sokağın tepkisinden ve oy kaygısından dolayı gerekli adımları ya atamamakta ya da çok sınırlı kalmaktadırlar.

Medyanın söylem aktarmak kadar söylem üretmek gücünün de olduğundan yukarıda bahsedilmişti. Medyayı, basılı medya (gazete ve dergiler), görsel ve işitsel medya (TV, Radyo ve Youtube ve benzeri platformlar) ve sosyal medya (Twitter, Whatsapp, Telegram, Facebook vs.) olarak üçe ayırmak mümkündür. Bir de fısıltı gazetesi ya da bugünkü haliyle "twitter gazetesi" denilebilecek yapılandırılmamış, profesyonel olmayan, daha çok duygusal saiklerle hareket eden ve gelişigüzel işleyen medya türü var ki, etkileri göz önüne alındığında onu da dördüncü medya türü olarak eklemek gerekebilir. Son yıllarda, medyada göçmenlere yönelik çok fazla olumsuz haber yapılmasını ve onları tehdit olarak gösteren söylemlere sıklıkla rastlanılmasını analiz eden pek çok akademik ve meslek içi (medya dünyasında) çalışma yapılmaktadır (bkz. McNeil 2019; Greenslade 2016). Medyadaki göç söylemlerinin büyük çoğunluğunun objektif habercilik kriterlerini karşılamaktan ziyade genellikle "kişisel ve duygu yüklü" (Ekpe, 2019, s. 160) oldukları gözlemlenmektedir. Medyanın göçe yönelik olumsuz eğilimlerin pek çok nedeni olabilir: (i) köşe yazarlarının göçle ilgili güncel siyasi konuları kendi dünya görüşleri ve önyargıları etrafında yorumlamaları; (ii) kişisel ve duygu yüklü, araştırma ve soruşturmadan uzak niteliksiz habercilik maliyetlerinin düşük ama buna karşın rating açısından geri dönüşlerin çok daha etkili olması; (iii) ekonomik kriz

dönemlerinde sistem eleştirisi yerine göçmenlerin/yabancıların hedefe konulmasının siyaseten daha etkili ve daha az maliyetli olması; (iv) göç söylemleri üretilirken uzmanların görüş, öneri ve deneyimlerine başvurulmaması; (v) “biz” ve “onlar” ayrımının daima canlı tutulmasının sıradan insanları ele geçirmenin önemli araçlarından biri olarak görülmesi başlıca nedenler arasında sayılabilir. Bu nedenlerin farkında olan Avrupa Entegrasyon Fonu, Yunanistan’da gazeteciler ve medya çalışanlar için özel hazırlanmış sistematik seminerler düzenlenmesini desteklemektedir (Ioannou, 2018). Aynı şekilde Türkiye’de Göç İdaresi Başkanlığı ve Mülteciler Derneği medyadaki ve halk arasındaki olumsuz ve yalan haberlerin önüne geçmek amacıyla, *Doğru Bilinen Yanlışlar* adını verdikleri kampanyalar dahilinde çeşitli el ilanları ve kitapçıklar dağıtmakta, görsel ve işitsel medyada çeşitli paylaşımlarda bulunmaktadır (GİB 2020; Mülteciler Derneği 2022).

Kapadokya Bölgesi ve Göç

Arap Baharı olarak da bilinen zincirleme halk hareketlerinin son durağı olan Suriye’de 2011 yılının Nisan’ından günümüze hala devam etmekte olan istikrarsızlığın etkisiyle, yıllar içinde giderek artan sayıda Suriye vatandaşı ülkesini terk etmek zorunda kalmış ve bu zorunlu göçlerin büyük çoğunluğunun yöneldiği istikamet, resmen “açık kapı politikası” ilan eden Türkiye olmuştur (Efe, 2015: 13). Aynı zamanda başta Afganistan olmak üzere birçok iç karışıklık yaşayan ülkeden, zorunlu göç kaderi olmuş insanların da geçiş ülkesi olarak Türkiye’yi seçtiği ve burada barınmakta olduğu bilinmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’ne göre 2021 yılı itibariyle Türkiye 3.7 milyon kayıtlı Suriyeliye ve 330,000’den fazla, çoğunluğu Afgan olan değişik etnisitelerdeki yabancıya ev sahipliği yapmaktadır (UNCHR, 2021). Araştırmamızın yoğunlaştığı bölge olan Nevşehir ili ya da Kapadokya Bölgesi, yoğun göç dalgası dönemi başlarında Suriyeli veya Afgan mültecilerin yerleşmek yahut kısıtlı bir zaman kalmak için ilk tercihi olmamış, zaman içinde doygunluğa ulaşan ve yabancı yerleşimine “kapatılan” büyük şehir mahalleleri ve iş imkanlarının fazla olduğu bölgelerden ya bu şehre “gönderilmiş”, gelmek zorunda kalmış ya da kimi zaman kendi isteğiyle gelmiştir.¹

---

¹ Ayrıntılı bilgi için Göç İdaresi Başkanlığı’nın web sitesi ziyaret edilebilir. Link: <https://www.goc.gov.tr/mahalle-kapatma-duyurusu-hk2>

Kapadokya bölgesi turizm ve tarım sektörleri dışında ekonomik katma değer sağlayan imalat ve ağır sanayi gibi sektörlerle sahip değildir. Tarihi ve turistik Kapadokya Üçgeni'nin sembol ilçeleri olan Ürgüp, Göreme, Avanos, Uçhisar ve Ortahisar da düşük gelirli insanların ikamet edebilmesine uygun olmayan barınma masrafları sunmaktadır. Kira, ısınma, su, elektrik gibi kalemler de eklendiğinde asgari yaşam masrafları merkezkaç etkisinin tam tersi bu grupların merkezde toplanmasına neden olmakta, eski ve kötü durumda evlerde barınmak zorunda bırakılmaktadır. Dolayısıyla Kapadokya'ya yönelen yabancıların yerleştiği yer Nevşehir il merkezidir. Lakin Nevşehir popülasyon bakımından küçük bir şehirdir, merkez nüfusu 150 bin civarındadır. Güncel durumda (Ekim 2022) Suriye uyruklu kayıtlı, geçici sığınmacıların sayısının 13.943 olduğu bilinmektedir (Mülteciler Derneği, 2022). Ancak ilde ikamet eden kayıt dışı göçmenlerin sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte, Nevşehir İl Göç İdaresi ve sahada çalışan sivil toplum kuruluşlarının tahminine göre kayıtlı-kayıtsız toplam yabancı sayısı 30.000'in üzerindedir. Suriye uyruklulardan sonra ildeki en kalabalık yabancı nüfusunu Afgan uyruklular oluşturmaktadır. Özellikle Afgan uyruklarının son üç yılda Nevşehir'de artış gösterdiği gözlemlenmektedir. 2019 yılı Şubat ayında yayınlanan Türkiye İstatistik Kurumu verileri ildeki kayıtlı, Afgan uyruklu kişilerin toplam sayısını 3544 olarak bildirmiştir (Habertürk, 2019). Güncel durumda ise, Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı (IBC) web sitesinde belirtilen rakamlara göre Nevşehir'de 9.000'e yakın Afgan uyruklu kişi yaşamaktadır (IBC, 2021). Elbette bu sayıların yalnızca kayıtlı ve ulaşılabilen kişileri içerdiği tekrardan hatırlatılmalıdır. Ayrıca 2019'dan bu yana Afgan uyruklu nüfusun neredeyse üçe katlanmış olduğu da dikkate değerdir.

Nevşehir ve Kapadokya halkının yerli nüfusu içinde yabancı uyrukluların oranı 308.000'e 30.000 kişi şeklinde basitçe hesaplayacak olursak %10'dur. Bu Türkiye genelindeki yerli-yabancı oranının (%3,4) oldukça üstündedir. Ancak yukarıda bahsedildiği gibi merkezde bu oran daha da büyümektedir. Nevşehir şehir merkezinde gün içinde yapılacak kısa bir yürüyüş esnasında, sokaktan yükselen sesler içerisinde Arapça ile Farsçanın en az Türkçe kadar yaygın konuşulmakta olduğu gözlemlenebilmektedir. Bu durum, girişte de bahsedildiği gibi kimi zaman ve durumlarda, özellikle alt ve orta-alt ekonomik sınıflara mensup yerli halkın "kıt" kaynakların paylaşımı sürecinde kendilerine düşen cüzi miktara "ortakçı" olarak gördüğü bu kesimlere yönelik öfke ve nefret gibi duygular beslemesine yol açabilmekte, yabancı uyrukluların ayrımcı söylem ve uygulamalara maruz kalmasına neden olabilmektedir. Ancak Türkiye genelinde yaşayan yerel-yabancı çatışmasının en uç örnekleriyle Nevşehir ve çevresinde

karşılaşmamış olmak, bu çalışmanın 11 yıllık süreci kapsayan medya taramasında büyük çaplı bir kavga, linç girişimi, pogrom gibi bir olayın haberine rastlamamak sevindiricidir.

Yine de aşağıda görüleceği üzere, yabancı uyruklularla ilgili yapılmış haberler ve ortaya konmuş görüş yazılarında hem istatistiksel açıdan geçmişten günümüze bir değişime rastlanılmış hem de satır aralarında bazen üstü kapalı bazen de açıkça beyan edilmiş ayrımcı söylem örnekleriyle karşılaşmıştır.

FIB Haber ve Göçmen Söyleminin Değişimi

Bu çalışmada, yıllar içinde değişen göçmen söyleminin inceleneceği kaynak olarak, bölgenin en yüksek tirajlı dijital gazete/haber sitesi olan FIB Haber² seçilmiştir. 2004 yılında kurulmuş olan gazete Nevşehir ili ve Kapadokya bölgesinin ilk ve en eski interaktif haber sitesidir (FIB Haber, 2014). Anlık olarak Nevşehir’de gerçekleşen olayları haber yaparak internet üzerinden halkla paylaşan site aynı zamanda daimî yazarlarının gündem hakkında kaleme aldığı görüş yazılarını da yayımlamaktadır. Yerelde de sorumlu gazetecilik yaptığı düşünülen ve ciddiye alınan bir haber kaynağı olarak görülen FIB Haber, Nevşehir yerli nüfusunun büyük çoğunluğu tarafından bilinen ve sıklıkla ziyaret edilen bir web sitesidir. Söylem değişiminin izlerini sürmek için tek bir haber kaynağı seçilmesinin nedeni çalışmanın süre ve biçimsel kısıtlılıklarının yanında yazarların istikrarlı bir takip ve net bir gözlem yapmayı tercih etmeleri, bununla birlikte FIB Haber’in popülerliğinin ve yerel halk nezdinde kamuoyu yaratma kabiliyetinin gözlemlenmiş olmasıdır.

---

² Bu iddia haber sitesi tarafından birçok kez web sitelerinde yayınlanmıştır. Aşağıdaki linkler örneklerden bazılarıdır. <https://www.fibhaber.com/gundem/nevsehir39de-en-cok-okunan-haber-sitesi-fibhaber-h36715.html>
<https://www.fibhaber.com/gundem/google-gore-nevsehirin-en-cok-okunan-haber-sitesi-fib-haber-h2447.html>
<https://www.fibhaber.com/gundem/nevsehirin-en-cok-okunan-haber-sitesi-yine-fib-haber-h13505.html>
<https://www.fibhaber.com/nevsehir/nevsehir-in-en-cok-tiklanan-haber-sitesi-yine-fib-haber-h70685.html>

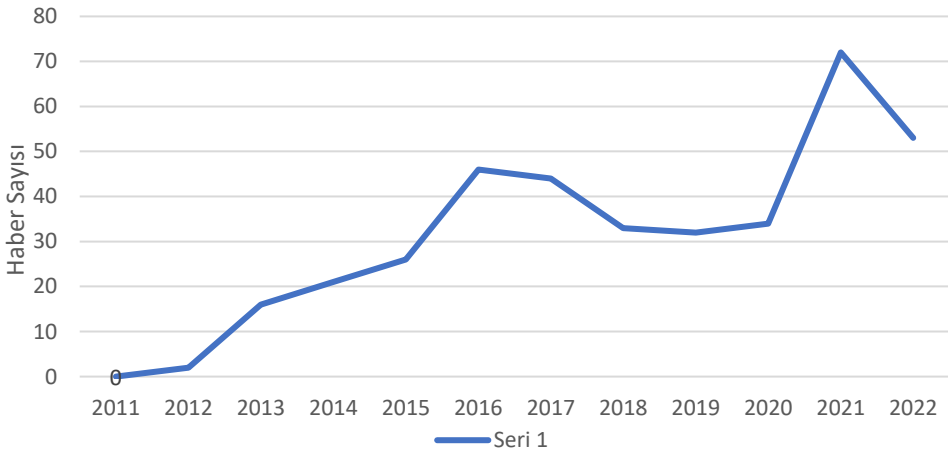
Arap Baharı'yla birlikte Ortadoğu'nun en önemli meselelerinden biri olan İsrail-Filistin sorunu dahi uluslararası gündemden düşmüş ve İsrail, artık Ortadoğu'da bölgesel istikrarsızlığa neden olan devletlerden biri olarak görülmemeye başlanmıştır (Cankara, 2021). Birçok Arap ülkesi; siyasi özgürlükleri kısıtlayan, muhalefeti bastıran ve sivil özgürlükleri sınırlayan uzun süredir devam eden otoriter rejimler tarafından yönetilmiştir (Akbaş, 2012, s. 54). Bu baskıcı rejimlere yönelik hayal kırıklığı ve öfke, halk ayaklanmalarına yol açmıştır. Aynı zamanda o dönemde birçok Arap ülkesinde; yüksek işsizlik oranları, enflasyonun artması, gelir eşitsizliği ve yolsuzluk yaygın bir şekilde yaşanmıştır (Erduramaz, 2013, s. 45). Bu ekonomik zorluklar, Arap ülkelerinde gençlere yönelik fırsatların yaratılmamasıyla birlikte toplumun rejimlere yönelik hoşnutsuzluğunu körüklemiş ve protestolar için verimli bir ortam sağlamıştır (Buzkıran & Kutbay, 2013, s. 149). Özellikle sosyal medya platformlarının ortaya çıkışı ve internete erişimin artması, Arap Baharı'nda çok önemli bir rol oynamıştır (Tarkowski, 2011). Dolayısıyla medya, Arap Baharı'nda önemli bir araç olarak kullanılmıştır.

Çalışmada, göç krizinin başlangıcı kabul edilen 2011 yılı başlangıcı ile 2022 yılının Ekim ayına kadar, göçmen ve yabancı uyrukularla ilgili yapılmış haberler ve köşe yazıları incelenmiştir. FIB Haber internet sitesinde yer alan çevrimiçi haberler "Suriyeli", "Afgan", "mülteci", "sığınmacı", "göçmen" ve "yabancı uyruklu" anahtar kelimeleri kullanılarak taranmış ve elde edilen haberler dijital ortama aktararak arşivlenmiştir. Ancak bu anahtar kelimeleri içeren tüm haberler analize dahil edilmemiş, bağlam ile ilgisi bulunmayan kimi içerikler dışarıda bırakılmıştır. Örneğin, "göçmen" anahtar kelimesi ile yapılan aramada karşılaşılan göçmen kuşlar ve göç yolları ile ilgili haberler yahut "yabancı uyruklu" anahtar sözcüğü ile yapılan arama sonucunda gelen ancak Avrupalı bir kişinin konu edilmesi gibi haberler değerlendirmeye alınmamıştır. Bunlar haricinde resmi, devlet kaynaklarının açıklamalarını aynen veren, herhangi bir yorum katılmamış metinler de araştırmaya dahil edilmemiştir. Çalışmada, haber ve görüş yazılarında mülteci ve yabancı uyrukuların nasıl temsil edildiği içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca, haber temalarını daha iyi açıklayabilmek amacıyla, temaların analizi, incelenen haberler içerisinden seçilmiş örnek haber metinler ile desteklenmiştir. Böylece 2011'den günümüze, Kapadokya bölgesini konu alan haberler yapan yerel bir dijital gazetede, göçmen algısının zaman içindeki değişimi, özellikle Suriye ve Afgan uyrukular özelinde ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Tarama sonucu elde edilen haberler ve görüş yazıları tek tek incelenmiş ve kategorize edilmiştir. Araştırma kapsamında 11 yıllık süreç boyunca

yayımlanan, bağlamla ilgili 306 haber incelenmiş ve haber yazım dilinde, haber sıklığında ve haberin türünde gerçekleşen değişim analiz edilmiştir. Yıllara göre değişen haber sayıları ile ilgili yapılan ilk analiz Tablo 1’de görülmektedir. Tablo 1’de görüleceği üzere 2011 yılı boyunca haklarında hiç haber yapılmamış göçmenler 2012 yılından itibaren artan bir şekilde FİB Haber’in odağına girmiştir.

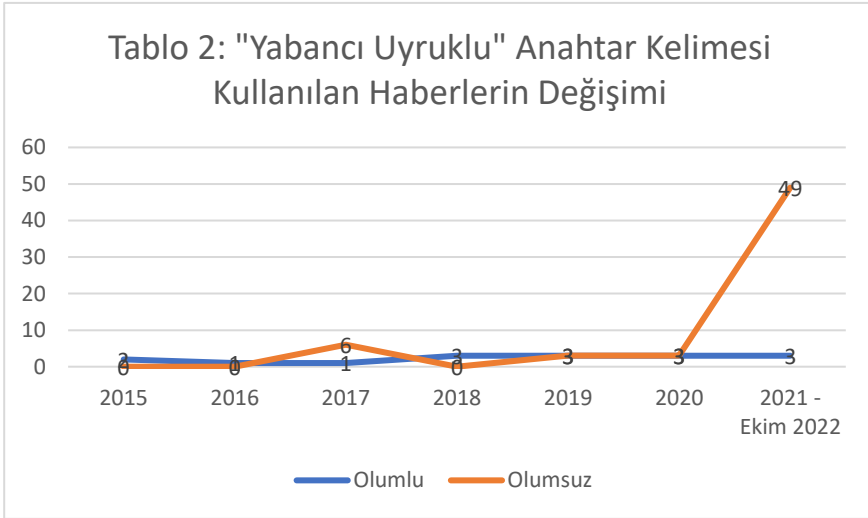
Yıllara Göre Haber Sayısı Grafiği - Tablo 1

Bu verilerden de anlaşılacağı üzere, göç konusu 2012 yılına kadar yerel medyanın gündeminde değilken, bu yıldan itibaren konunun ulusallaşmasına paralel olarak gündeme gelmeye başlamıştır. 2013-2014 yıllarından itibaren yaşanan haber sayısı artışı, Suriye iç savaşının şiddetlenmesi, IŞİD örgütünün Irak ve Suriye’de birçok şehri ele geçirmesi ve Ayn-el Arab (Kobani) saldırılarının yaşanması ile açıklanabilir. 2015 yılından itibaren, önceki yıllara göre daha yüksek bir ivme gösteren artış, tüm ülkeyi etkisi altına alan terör dönemi, ardından gelen darbe girişimi (15 Temmuz 2016) gibi olayların yansımaları olarak nitelendirilebilir. Bu dönemin ardından, özellikle darbe girişimi sonrası oluşan olağanüstü koşullarla birlikte 2020’ye kadar göçmenlerle ilgili haberlerde bir azalma gözlemlenmektedir. Lakin 2020’de patlak veren COVID-19 pandemisi ve getirdiği ekonomik gerilemenin ardından, yıllık haber sayılarının 11 yıllık süreçteki en üst noktasına ulaştığı görülmektedir. 2022 yılındaki toplam haber sayısı bir önceki yıla göre düşme eğiliminde gözükse de

bu yazının kaleme alındığı tarihte henüz yıl sonlanmamış olduğundan net bir görüş ortaya koymak çok da mümkün değildir.

Yalnızca haber sayılarına yönelik hazırlanan Tablo 1'deki istatistiksel göstergelerin ötesinde, yayımlanan haberlerin farklı anahtar sözcükler özelinde konu ve içeriklerini "olumlu" ve "olumsuz" şeklinde iki kategoriye ayırıp yeni grafikler ortaya konulduğunda farklı frekanslarda tablolar ortaya çıkmaktadır. Tablo 2, "yabancı uyruklu" anahtar sözcüğü ile yapılan arama sonucu ortaya çıkan durumu göstermektedir.

Yabancı uyruklu şahıs ya da kişi ifadesi ile yapılan haberlerde 2020'den sonra büyük bir artış gözlemlenmekte ve neredeyse tümünün "olumsuz" içerikte haberler olduğu göze çarpmaktadır. Olumsuz olarak kodlanan haberlerin neredeyse tamamı yabancıların sınır dışı edilmesi yahut kaçak göçmenlerin yakalanması üzerine yapılmış haberlerdir. Örnek vermek gerekirse haber başlıkları şu şekildedir:

- Nevşehir'de yabancı uyruklu 10 şahıs sınır dışı edildi (FIB Haber, 25 Ekim 2022).
- Nevşehir'de yabancı uyruklu 2 kişi daha sınır dışı edildi (FIB Haber, 23 Ekim 2022).

- Nevşehir'de yabancı uyruklu 5 şüpheli sınır dışı edilecek (FİB Haber, 30 Kasım 2021).
- Nevşehir'de 6 kaçak göçmen yakalandı (FİB Haber, 06 Ağustos 2021).
- Nevşehir'de 2020 yılında 105 kaçak göçmen yakalandı (FİB Haber, 30 Ocak 2021).
- Afganistan uyruklu 6 göçmen sınır dışı edildi (FİB Haber, 06 Ağustos 2021).

Bu veriler, özellikle 2020 ve sonrasında sınır dışı etme ve kaçak göçle mücadele uygulamalarında “yabancı uyruklu” tabirinin tercih edildiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla haberin niteliğine göre haberin konusu olan göçmenler hakkında farklı nitelermeler kullanıldığı açıkça görülmektedir. Bununla ilintili olarak “mülteci” ve “sığınmacı” ifadelerinin kullanıldığı haber başlıklarının içeriklerinin büyük çoğunlukla olumlu yahut göçmenlere sempatiyle yaklaşan haberler olması da dikkat çekicidir. Haber başlığında bu sözcüklerin kullandığı 31 haberin yalnızca 2 tanesi olumsuz niteliktedir. Bu haberler şu şekildedir:

- Nevşehir'de Afgan uyruklu mülteci İran uyruklu mülteciyi bıçakladı (FİB Haber, 21 Ağustos 2021).
- Nevşehir'de 10 bin mülteci yaşıyor (FİB Haber, 13 Kasım 2016)

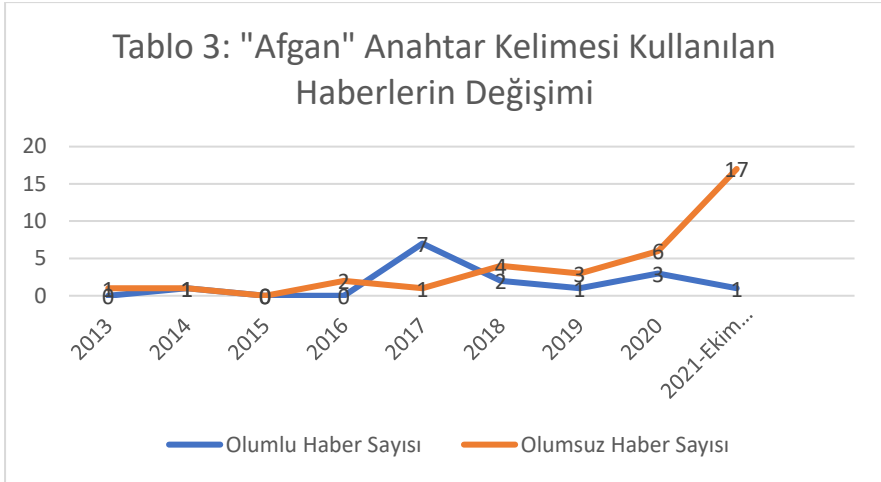
Özellikle 2016 tarihli haber içeriğinde, henüz ülke genelinde göçmen sorunu kamuoyunda büyük tepkilere yol açmıyorken, yer alan bazı ifadeler göçmen yahut yabancı karşıtı söylemler olarak yorumlanabilir. Örneğin, “Nevşehir'de bütün kavşakları mesken tutan yabancı uyruklu dilencilerden artık eser kalmadı. Nevşehir'de dilencilik yaparak vatandaşlara rahatsızlık veren Suriye uyruklu dilenciler kampa gönderildi.” (FİB Haber, 13 Kasım 2016) cümlelerinde Suriye uyruklu olduğu vurgusu yapılarak dilencilerin, “vatandaşları” rahatsız ettikleri ifade edilmektedir. Dilenci sorununun uyruğa özel bir sorun olmaması ve sosyal belediyecilik, sosyal devlet anlayışı ile hareket edilerek bu insanların neden dilencilığe itildiğinin sorgulanması gerekirken, sanki yerli dilenciler aynı sorunlara neden olmuyormuşçasına bir başka cümlede, “Tartışmalara neden olan ‘Suriyeli dilenciler’ artık yol kenarlarında, kavşaklarda, cami önlerinde, ev yada işyerlerinde dilencilik yaparak insanların dini duygularını suistimal edemeyecekler.” şeklinde uyruğuna dair yapılan vurgunun tırnak işaretleriyle desteklendiği göze çarpmaktadır. Mülteci ve sığınmacı ifadesinin içinde geçtiği, bir haber metni olmayan lakin FİB Haber’de “Özür Diliyoruz...!”

başlığıyla yayınlanmış bir tekzip metninde geçen şu ifadeler de ayrımcı söylem örnekleri olarak yukarıdaki analizin istisnasını teşkil etmektedir: “Kuru kuru ikramında bulunduğunuzu söylerken, kuru gıda ikramı kime yapılır? Bu arkadaşlarımız, sığınmacı mı, Suriyeli mi, mülteci mi ki sizler kendilerine ‘KURU GIDA İKRAMINDA’ bulduk diye hava atmalarınızdan dolayı sizlerden özür diliyoruz...(FİB Haber, 10 Aralık 2014)”

İnternet haberlerinde yapılan taramada göze çarpan bir başka benzer durum “Afgan” sözcüğüyle yapılan aramada da, Tablo 3’te görülebileceği üzere, 2020 sonrasında olumsuz kategoriye dahil edilebilecek haberlerin keskin bir şekilde artmış olduğudur. 2020 sonrası Afgan kelimesini içeren haber başlıklarının büyük çoğunluğu “uyuşturucu, kavga, sınır dışı, tutuklanma, kaçak göçmen” sözcüklerini de ihtiva etmektedir. Dolayısıyla, Afgan uyruklu göçmenlerin toplumsal huzursuzluk kaynağı gibi servis edildiği yorumu yapılabilir. 2020 sonrası, olumlu olarak kategorize edilen az sayıda haberlere örnek ise şunlardır:

- Suriye ve Afgan temsilcilerle bilgilendirme toplantısı yapıldı (FİB Haber, 28 Şubat 2022).
- NEVÜ’lü Afgan Öğrencilerden Rektör Aktekin’e Ziyaret (FİB Haber, 10 Kasım 2020).
- Ürgüp'te çekilen Anadolu'nun Afgan Çobanları TRT Belgesel’de (FİB Haber, 02 Mart 2020).
-

Tablo 3’te de görüldüğü üzere, 2016-2018 yılları arasında olumsuz haberlerde önemli bir artış görülmekteyken, olumlu kategorideki haberlerin de üstte verilen örneklerle benzer içeriklere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

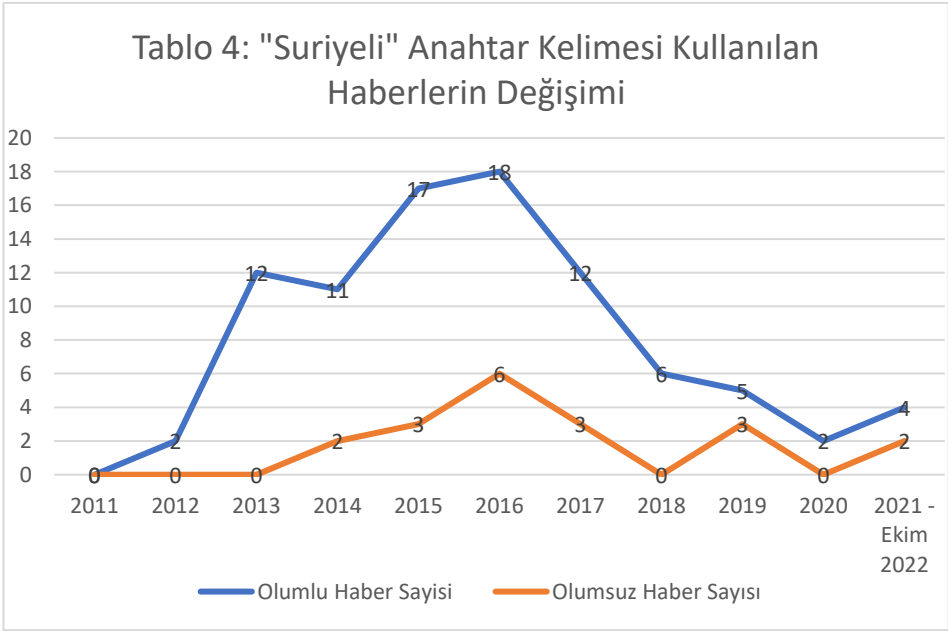

“Suriyeli” anahtar kelimesi ile yapılan aramalar sonucunda elde edilen haberlerin kategorizasyonu Tablo 4’te görüldüğü üzere farklı bir örüntü sergilemektedir. Bu kelimeyi ihtiva eden haber başlıklarının sayısının 2016 yılı itibariyle düşmekte olduğu görülmektedir. Üstelik diğer anahtar kelimelerden farklı olarak olumsuz içerikler, Suriye uyruklular özelinde, oransal açıdan oldukça düşük seyretmektedir. Suriye uyruklular için, Suriye iç savaşının başlangıcından 2014 yılına kadar hiç olumsuz kategoriye dahil edilebilecek haber yayınlanmamış olması da dikkate değerdir. Savaştan ve ölümden kaçan mağdurlar, “yardım eli uzattığımız din kardeşleri” temalı “olumlu” söylem, en başından itibaren baskın olmuştur. Bunlara örnek olarak şu haberler verilebilir:

- Nevşehir’den Suriyeli sığınmacılara 2 tır patates yardımı (FİB Haber, 24 Aralık 2012).
- Suriyeli mağdurlar Kapadokya hastanesinde sağlık kontrollerinden geçtiler (FİB Haber, 14 Ocak 2013).
- Derinkuyu’dan Suriyeli kardeşlerimize yardım (FİB Haber, 07 Şubat 2014)
- Suriyeli mazlum kardeşlerimize Yazıhüyük Kasabası sahip çıktı.... (FİB Haber, 03 Aralık 2015).
- Örnek muhtar Suriyeli aileyi taksisi ile taşıyor (FİB Haber, 22 Haziran 2016).

- Nevşehir'de Suriyeli ve Türk gençler dostluk maçı yaptı (FİB Haber, 13 Eylül 2017).

Lakin Tablo 4'te de açıkça görüleceği üzere 2014 yılından 2018 yılına kadar bu temanın değiştiği ancak yine de "kaçak, sınır dışı, uyuşturucu, kavga" gibi Afgan uyruklularla ilgili olan haberlerde yoğun olarak kullanılan ifadelerin Suriyeli ifadesini içeren haber başlıklarında ve metinlerinde yer almadığı görülmektedir.

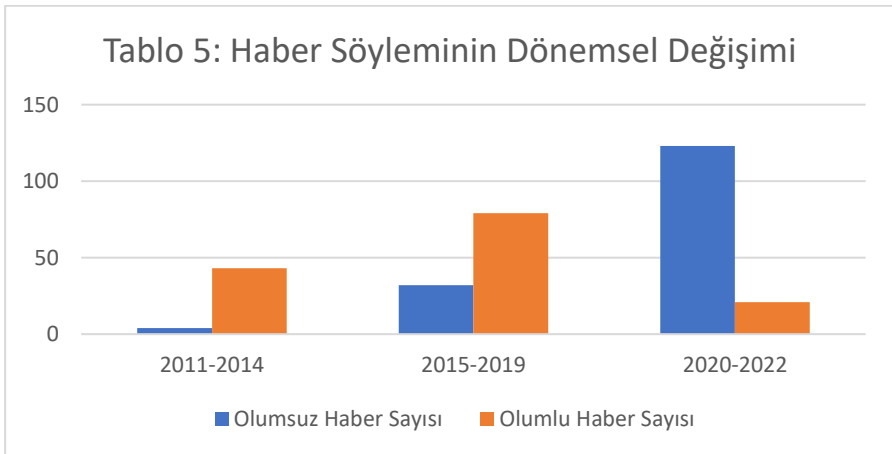

Bu noktada dikkati çeken bir başka olgu, "göçmen" ifadesinin haberlerde kullanım sıklığı olmaktadır. İncelenen zaman aralığında haber başlığında veya haber metninde "göçmen" kelimesi kullanılmış, bağlamla ilgili 42 haberin 12 tanesinin olumlu içerikli olduğu tespit edilmiştir. Ancak olumlu haberlerin çoğu, yine benzer şekilde 2020 yılından öncedir. Yapılan aramalar sonucunda 2015 yılından itibaren tek-tük kullanılmaya başlanmış olan göçmen ifadesinin yine 2020 yılından itibaren haber başlıkları ve metinlerinde daha sık kullanılmış olduğu ve bu haberlerin de yine daha önceki örüntülerdeki gibi olumsuz kategoriye daha çok dahil olduğu görülmektedir. Örneğin 2022 yılında yapılmış, başlığında göçmen sözcüğü geçen haberlere örnekler şu şekildedir:

- Nevşehir’de düzensiz göçmen uygulaması: 2 sınır dışı (FİB Haber, 23 Eylül 2022).
- Nevşehir’de düzensiz göçmen uygulaması: 2 sınır dışı (FİB Haber, 07 Ağustos 2022).
- Nevşehir terminalde Afgan uyruklu 8 kaçak göçmen yakalandı (FİB Haber, 07 Nisan 2022).
- Nevşehir’de Afganistan uyruklu 4 göçmen sınır dışı edildi (FİB Haber, 25 Şubat 2022).

Dolayısıyla Tablo 4’te göze çarpan, 2017 yılı sonrası haber sayılarındaki düşüş, aslında “göçmen” ve “yabancı uyruklu” ifadelerini içeren haber sayılarındaki yaşanan aynı yıllardaki artışla ilişkili görülmektedir. Göçmenlere yönelik algının yıllar içinde politik, ekonomik ve konjonktürel nedenlerle değişimi, aynı zamanda Suriyeliler dışındaki yabancı uyruklu gruplarında çeşitliliğinin artması, tercih edilen ifadelerde de bir değişim getirmiş gibi görünmektedir.

Yukarıda, farklı anahtar kelimeler ile yapılan aramalar sonucu ortaya çıkan olumlu ve olumsuz haber sayılarına yönelik istatistiksel verileri toparlayıp, ele alınan zaman dilimini 2011-2015, 2015-2019, 2020-2022 şeklinde dönemlere bölerek sunacak olursak Tablo 5’teki gibi bir kırılım ortaya çıkmaktadır.

2019’dan itibaren olumlu ve olumsuz haber sayılarında keskin bir dönüşüm yaşandığı göze çarpmaktadır. 2011-2014 arası dönemde göçmenlerle ilgili yapılan haberlerin neredeyse tamamının olumlu haberlerden oluştuğu, henüz

zorla yerinden edilmiş kitlelere karşı kullanılan söylemin sempati, acıma ve mağdura yardım temalı olduğu içerik analizi yapıldığında net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. 2015-2019 yılları arasında Türkiye'ye sığınan yabancı uyrukluların sayısı arttıkça yaşanmaya başlayan problemlerin haber başlıklarına ve içeriğine yansımaya başladığı gözlemlenebilmektedir. Bu yıllar içinde üretilen haberlerde yine olumlu haberlerin sayısı fazladır ancak şehirde yaşanan yerel-yabancı çatışmalarına dair haberler de artmaya başlamıştır. Hala olumlu haberlerin sayısının olumsuzlara göre fazla oluşu, henüz bir kırılma yaşandığı ve dönüşümün gerçekleştiğini söylemek için erken olduğunu göstermektedir. Fakat Tablo 5'te de görüldüğü üzere, üçüncü döneme gelindiğinde artık olumsuz bir temanın hâkim olduğu söylenebilir. Yabancı uyruklu sığınmacı ve göçmenlerin yaşadığı sorunlardan çok 'yaşattığı sorunlar'ı içeren söylem ön plana çıkmıştır.

Sonuç

Medyanın toplumsal algıyı yansıtma işlevinin yanında aslında daha önemli bir diğer işlevi toplumsal algıyı şekillendirmektir. Ayrımcı ve dışlayıcı söylemlerin toplum nezdinde meşrulaştırılmasında, yaygınlaştırılmasında ve yeniden üretiminde medyanın rolü yadsınamaz bir gerçekliktir. Medya takipçilerinin, gündelik yaşamlarında ya hiç karşılaşmadıkları ya da kısa süreli karşılaşmalar dışında fikir sahibi olmadıkları kişi ve gruplar hakkındaki fikir ve yargılarının oluşmasında, okudukları haberlerin ve gazete yazılarının etkisi büyüktür. Haberler, bireylerin her gün karşılaştığı temel söylem biçimlerinden biridir ve çevreleri hakkında sosyal ve politik bilgileri, inançları ve tutumları her gün okudukları ya da izledikleri çok sayıdaki medya içeriğinden doğrudan etkilenmektedir. Bu içeriklerin belli bir ideolojik bakış açısından üretilmesi, tanımlamalarda bazı dışlayıcı sıfatların bilinçli/bilinçli kullanılması yahut belirli olay ve olguların özellikle gündeme alınıp, diğerlerinin görmezden gelinmesi nedenleriyle, özellikle kendilerini ifade etme imkanlarından yoksun durumda bulunan kişi ve grupların, buldukları içinde yaşadıkları toplum tarafından algılanma ve yorumlanma biçimleri olumsuz yönde değişebilmektedir.

Dijital gazetecilik çağında medyanın da köklü bir dönüşüme uğradığı açıkça görülmektedir. Dijitalleşmeyle kazanılan, zaman ve mekândan bağımsız gazetecilik pratiği, geleneksel yöntemlerle ulaşılabilenden çok daha fazla kişiye daha hızlı biçimde ulaşma imkânı sayesinde önemli bir kamuoyu oluşturucu etkiye sahiptir. Dolayısıyla bu önemli aracın özenli ve dikkatli bir biçimde kullanılması gerekmektedir ve bu gereklilik özellikle toplumsal ayrışma konularında daha da artmaktadır. Bu araştırmada yabancı uyruklular, göçmenler ve sığınmacılara yönelik, bir yerel-dijital medya organının

haberlerinde kullanılan söylemin zaman içinde ne şekilde değiştiğini araştırmak, bu değişimin nedenlerini ortaya koymak, değişimin hangi parametrelerle ilişkili olduğunu tespit etmek. (ekonomik kriz, artan işsizlik, sosyal problemler vb.) amaçlanmıştır. Bu amaçla, Nevşehir ilinde bulunan ve faaliyetlerini dijital platformlarda yürüten FİB Haber'in 2011 yılı Nisan ayından 2022 yılı Ekim ayına kadar yayınladığı haberler ve düşünce yazıları incelenmiştir. 'Suriyeli', 'Afgan', 'göçmen', 'yabancı uyruklu', 'sığınmacı' ve 'mülteci' anahtar kelimeleri ile yapılan taramada, konuyla ilgili olan 306 haber olumlu ve olumsuz kategorilerine ayrılıp yıllara göre sınıflandırılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar zaman içinde bir söylem değişiminin gerçekleşmiş olduğunu göstermektedir. Bu değişimin, olumlu olarak kodlanan "mağdur, yardıma muhtaç, zorla yerinden edilmiş, sempati duyulan, misafir sığınmacı" söyleminden, olumsuz olarak kodlanan "sorun çıkartan veya sorunlara dahil olan, kaçak ve illegal yollarla ülkede bulunan, uyumsuz, suçla ilişkili yabancı" söylemine doğru gerçekleştiği saptanmıştır. Olumsuz haberlerin sayısının bariz şekilde 2020 yılından sonra artış gösterdiği görülmüş ve COVID-19, işsizlik, ekonomik durgunluk ve siyasal huzursuzluklarla mücadele edilen dönemde doruk noktasına ulaştığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla yabancılara yönelik söylemlerin, ekonomik kriz ve sosyal problemlerin, paylaşım ve güvenlik problemlerinin yaşandığı dönemlerde olumsuz yönde değişmekte olduğu; göçmenler hakkında, yerel halkın özellikle ekonomik durumunda bir gerileme olmadığı zaman, medyanın olumsuz bir söylem üretmediği söylenebilir.

Kaynakça

- Allen, S. Danielle . The World of Prometheus. Princeton University Press, 2000.
- Anderson, Benedict. Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması. İstanbul: Metis, 2009.
- Baumeister, Roy F., ve Mark R. Leary. «The Need to Belong: Desire for Interpersonal Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation.» Psychological Bulletin 117, no. 3 (1995): 497-529.
- Camus, Albert. İlk Adam. İstanbul: Can Yayınları, 1994.
- Ekpe, Basse Nsa . «The Media and Migration Narratives: The Case of Superstory's Itohan.» The Nigerian Journal of Communication (TNJC) 16, no. 1 (2019): 157-168.
- FİB Haber Nevşehir'den Suriyeli Sığınmacılara 2 Tır Patates Yardımı. 2012. www.fibhaber.com<https://www.fibhaber.com//index.php?m=arama&page=3&q=suriyeli&auth=d581134f9282e3ad6b68e966513ff429fa70bd26>

- FİB Haber. Afganistan uyruklu 6 göçmen sınır dışı edildi. 2021. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/nevsehir/afganistan-uyruklu-6-gocmen-sinir-disi-edildi-h135424.html](https://www.fibhaber.com/nevsehir/afganistan-uyruklu-6-gocmen-sinir-disi-edildi-h135424.html)
- FİB Haber. Derinkuyu'dan Suriyeli Kardeşlerimize Yardım. 2014. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/nevsehir/derinkuyudan-suriyeli-kardeslerimize-yardim-h15118.html](https://www.fibhaber.com/nevsehir/derinkuyudan-suriyeli-kardeslerimize-yardim-h15118.html)
- FİB Haber. Fibhaber.com bugün 10 yaşında... 2014. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/nevsehir/fibhabercom-bugun-10-yasinda-h21379.html](https://www.fibhaber.com/nevsehir/fibhabercom-bugun-10-yasinda-h21379.html)
- FİB Haber. Nevşehir terminalde Afgan uyruklu 8 kaçak göçmen yakalandı. 2022. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/?m=arama&q=g%C3%B6%C3%A7men&auth=7e96107a05add35782c1431f5af5f2bb3df92939](https://www.fibhaber.com/?m=arama&q=g%C3%B6%C3%A7men&auth=7e96107a05add35782c1431f5af5f2bb3df92939)
- FİB Haber. Nevşehir'de düzensiz göçmen uygulaması: 2 sınır dışı. 2022. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/asayis/nevsehirde-duzensiz-gocmen-uygulamasi-2-sinir-disi-h152674.html](https://www.fibhaber.com/asayis/nevsehirde-duzensiz-gocmen-uygulamasi-2-sinir-disi-h152674.html)
- FİB Haber. Nevşehir'de düzensiz göçmen uygulaması: 2 sınır dışı. 2022. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/asayis/nevsehir-de-duzensiz-gocmen-uygulamasi-2-sinir-disi-h150968.html](https://www.fibhaber.com/asayis/nevsehir-de-duzensiz-gocmen-uygulamasi-2-sinir-disi-h150968.html)
- FİB Haber. Nevşehir'de 10 bin mülteci yaşıyor. 2016. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/nevsehir/nevsehir-de-10-bin-multeci-yasiyor-h59615.html](https://www.fibhaber.com/nevsehir/nevsehir-de-10-bin-multeci-yasiyor-h59615.html)
- FİB Haber. Nevşehir'de 2020 yılında 105 kaçak göçmen yakalandı. 2021 [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/asayis/nevsehir-de-2020-yilinda-105-kacak-gocmen-yakalandi-h127444.html](https://www.fibhaber.com/asayis/nevsehir-de-2020-yilinda-105-kacak-gocmen-yakalandi-h127444.html)
- FİB Haber. Nevşehir'de 6 kaçak göçmen yakalandı. 2021. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/asayis/nevsehir-de-6-kacak-gocmen-yakalandi-h135416.html](https://www.fibhaber.com/asayis/nevsehir-de-6-kacak-gocmen-yakalandi-h135416.html)
- FİB Haber. Nevşehir'de Afgan Uyruklu Mülteci İran Uyruklu Mülteciyi Bıçakladı. 2014. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/nevsehir/nevsehirde-afgan-uyruklu-multeci-iran-uyruklu-multeci-yi-bicakladi-h22715.html](https://www.fibhaber.com/nevsehir/nevsehirde-afgan-uyruklu-multeci-iran-uyruklu-multeci-yi-bicakladi-h22715.html)
- FİB Haber. Nevşehir'de Afganistan uyruklu 4 göçmen sınır dışı edildi. 2022. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/?m=arama&q=g%C3%B6%C3%A7men&auth=7e96107a05add35782c1431f5af5f2bb3df92939](https://www.fibhaber.com/?m=arama&q=g%C3%B6%C3%A7men&auth=7e96107a05add35782c1431f5af5f2bb3df92939)
- FİB Haber. Nevşehir'de Suriyeli Ve Türk Gençler Dostluk Maçı Yaptı. 2017. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/yasam/nevsehir-de-suriyeli-ve-turk-gencler-dostluk-maci-yapti-h74841.html](https://www.fibhaber.com/yasam/nevsehir-de-suriyeli-ve-turk-gencler-dostluk-maci-yapti-h74841.html)
- FİB Haber. NEVÜ'lü Afgan Öğrencilerden Rektör Aktekin'e Ziyaret. 2020. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/egitim/nevulu-afgan-ogrencilerden-rektor-aktekine-ziyaret-h124215.html](https://www.fibhaber.com/egitim/nevulu-afgan-ogrencilerden-rektor-aktekine-ziyaret-h124215.html)

- FİB Haber. NEVÜ'lü Afgan Öğrencilerden Rektör Aktekin'e Ziyaret. 2020. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/egitim/nevulu-afgan-ogrencilerden-rektor-aktekine-ziyaret-h124215.html](https://www.fibhaber.com/egitim/nevulu-afgan-ogrencilerden-rektor-aktekine-ziyaret-h124215.html)
- FİB Haber. Örnek Muhtar Suriyeli Aileyi Taksisi ile Taşıyor. 2016. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/gundem/ornek-muhtar-suriyeli-aileyi-taksisi-ile-tasiyor-h52962.html](https://www.fibhaber.com/gundem/ornek-muhtar-suriyeli-aileyi-taksisi-ile-tasiyor-h52962.html)
- FİB Haber. Özür Diliyoruz ...!. 2014. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/nevsehir/ozur-diliyoruz-h26784.html](https://www.fibhaber.com/nevsehir/ozur-diliyoruz-h26784.html)
- FİB Haber. Suriye ve Afgan temsilcilerle bilgilendirme toplantısı yapıldı. 2022. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/yerel/suriye-ve-afgan-temsilcilerle-bilgilendirme-toplantisi-yapildi-h144377.html](https://www.fibhaber.com/yerel/suriye-ve-afgan-temsilcilerle-bilgilendirme-toplantisi-yapildi-h144377.html)
- FİB Haber. Suriyeli Mağdurlar Kapadokya Hastanesinde Sağlık Kontrollerinden Geçtiler. 2013. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/saglik/suriyeli-magdurlar-kapadokya-hastanesinde-saglik-kontrollerinden-gectiler-h2989.html](https://www.fibhaber.com/saglik/suriyeli-magdurlar-kapadokya-hastanesinde-saglik-kontrollerinden-gectiler-h2989.html)
- FİB Haber. Suriyeli Mazlum Kardeşlerimize Yazılıhüyük Kasabası Sahip Çıktı.... 2015. [www.fibhaber.comhttps://www.fibhaber.com/nevsehir/suriyeli-mazlum-kardeslerimize-yazihuyuk-kasabasi-sahip-cikti-h43279.html](https://www.fibhaber.com/nevsehir/suriyeli-mazlum-kardeslerimize-yazihuyuk-kasabasi-sahip-cikti-h43279.html)
- GİB. Doğru Bilinen Yanlışlar. 16 Ocak 2020.
- Greenslade, Roy. Newspapers publish anti-immigration stories - but what is to be done? 5 September 2016.
- Habertürk. Nevşehir'de 3 bin 544 Afgan ikamet ediyor. 2019. <https://www.haberturk.com/nevsehir-haberleri/66609445-nevsehirde-3-bin-544-afgan-ikamet-ediyor>
- Ioannou, Nasia . «Narratives on Migration.» Social Cohesion and Development 13, no. 2 (2018).
- Maslow, Abraham H. «A Theory of Human Motivation.» Psychological Review 50, no. 4 (1943): 370-396.
- McNeil, Rob. Migrants and the media: what shapes the narratives on immigration in different countries. 26 April 2019.
- Mencutek, Şahin Zeynep. Migration Narratives in Policy and Politics. Working Paper, The Ryerson Centre for Immigration and Settlement (RCIS) and the CERC in Migration and Integration at Ryerson University, 2020/17.
- Mrad, Nidale Abou. The Greek refugees who fled to the Middle East in WW2. 20 June 2016. <https://www.bbc.com/news/world-europe-36499727> (erişildi: 9 23, 2022).
- Mülteciler Derneği. Suriyelilerle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar. 2022.
- Mülteciler Derneği. Türkiye'deki Suriyeli Sayısı. 2022. https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/?gclid=Cj0KCCQjwk5ibBhDqARIsACzmgLT0y9o8VllGWhZAlAhaVNSPIgepQAlabr8TACNQVet9gWLZwrNRjcaAhEcEALw_wcB

Öker G. ve Keskin S. Haber Medyası ve Mülteciler: Suriyeli Mültecilerin Türk Yazılı Basınındaki Temsili. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 0(41), 229 - 256. 2005.

Taşkesen, Suat. Aidiyet Siyaseti: İçerilme, Dışlanma ve Siyasal Tercihlerimiz. Ankara: Nika Yayınevi, 2021.

Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı (IBC), [https://www.abc.org.tr/TR/1425/uluslararası-mavi-hilal-vakfi-afgan-multeciler-icin-yaritim-calismalarina-basladi#:~:text=Afgan%20derne%C4%9Finin%20\(ARSA\)%20Kayseri',Karaman'da%205890'd%C4%B1r.](https://www.abc.org.tr/TR/1425/uluslararası-mavi-hilal-vakfi-afgan-multeciler-icin-yaritim-calismalarina-basladi#:~:text=Afgan%20derne%C4%9Finin%20(ARSA)%20Kayseri',Karaman'da%205890'd%C4%B1r.)

UNCHR - UN High Commissioner for Refugees praises the Republic of Turkey for its continued commitment to provide protection to all those in need <https://www.unhcr.org/news/press/2021/9/613ba7b64/un-high-commissioner-refugees-praises-republic-turkey-its-continued-commitment.html?query=turkey>

Wallerstein, Immanuel, ve Etienne Balibar. Irk, Ulus, Sınıf: Belirsiz Kimlikler. İstanbul: Metis, 2000.

© 2024. This work is licensed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).